

WATERSCHAP BRABANTSE DELTA

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

ROOSENDAALSEWEG 23 TE SINT WILLEBRORD

2 OKTOBER 2023

WSP NEDERLAND B.V.
RINGWADE 41
3439 LM NIEUWEGEIN

+31 (0)88 910 20 00
[wsp.com](https://www.wsp.com)

PROJECTNUMMER
SOB025429

DOCUMENTNUMMER
SOB025429.RAP001QS, versie 001

COLOFON

RAPPORTHISTORIE

1	2 oktober 2023	Oplevering conceptversie
1		Oplevering definitieve versie

VERANTWOORDING

Waterschap Brabantse Delta
Heer. C. Steevens
Postbus 5520
4801 DZ Breda

CONTACTGEGEVENS

WSP Nederland B.V.
De heer T. Zeegers
Tel: 06 12227207
E: tom.zeegers@wsp.com

AUTORISATIE

PROJECTNUMMER	DOCUMENTNUMMER	VERSIE	STATUS
SOB025429	SOB025429.RAP001QS	001	concept

OPGESTELD DOOR	FUNCTIE	DATUM	PARAAF
T. Zeegers	Senior ecoloog	29-09-2023	

GEVERIFIEERD DOOR	FUNCTIE	DATUM	PARAAF
M. Koster	Medior ecoloog	2-10-2023	

GETEKEND VOOR GEZIEN	FUNCTIE	DATUM	PARAAF
V. de Nijs	Directeur vakgroep Milieu		

INHOUDS- OPGAVE

1	INLEIDING	4
2	WETTELIJK KADER	5
3	PLANGEBIED	7
3.1	Huidige situatie	7
3.2	Planontwikkeling	10
4	TOETSING WNB: SOORTENBESCHERMING	11
4.1	Onderzoeksopzet	11
4.2	Planten	11
4.3	Grondgebonden zoogdieren	12
4.4	Vleermuizen	13
4.5	Vogels	14
4.6	Vissen	17
4.7	Amfibieën	17
4.8	Reptielen	18
4.9	Ongewervelden	18
5	GEBIEDSBESCHERMING	19
5.1	Toetsing Wnb: Gebiedsbescherming (Natura2000)	19
5.2	Toetsing provinciaal natuurbeleid: Natuurnetwerk Nederland	20
6	CONCLUSIE	21
	LITERATUUR	23
	BIJLAGE 1	25
	WETGEVING EN BELEID	25

1 INLEIDING

In opdracht van Waterschap Brabantse Delta, heeft WSP Nederland B.V. een QuickScan Wet natuurbescherming uitgevoerd voor het plangebied gelegen aan de Roosendaalseweg 23 te Sint Willebrord. Deze QuickScan is nodig in het kader van de bestemmingsplanwijziging.

De QuickScan vormt de eerste fase in het kader van toetsing van plannen in de buitenruimte aan de Wet natuurbescherming (hierna Wnb; bijlage 1) met betrekking tot soortbescherming en gebiedsbescherming (inclusief NatuurNetwerk Nederland, hierna NNN en Natura 2000). De voorliggende QuickScan leent zich niet direct voor een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag voor geplande planontwikkeling.

Het doel van de QuickScan is, om op basis van een literatuuronderzoek, een inschatting te maken of:

- Beschermde planten- en diersoorten in het plangebied of directe omgeving van het plangebied kunnen voorkomen;
- De planontwikkeling mogelijk effect heeft op (potentieel) aanwezige beschermde planten- en diersoorten of functies voor deze soorten; en daarmee mogelijk strijdig is (zijn) met de soortenbescherming conform de Wnb;
- Algemene soorten in het plangebied te verwachten zijn waar op basis van de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) rekening mee gehouden moet worden;
- Een noodzaak aanwezig is voor het uitvoeren van een nader onderzoek naar de in potentie voorkomende beschermde planten- en diersoorten, door een gerichte veldinventarisatie volgens de geldende protocollen;
- De planontwikkeling plaatsvindt in of nabij een beschermd natuurgebied (Natura 2000-gebied) of het NNN en of daarbij sprake is van de noodzaak voor nadere toetsing (Voortoets) en vergunning in het kader van gebiedsbescherming conform de Wnb inclusief externe werking en/of het provinciale beleid omtrent het NNN.

Zowel bij mogelijke effecten als bij onvoldoende gegevens over de mogelijke aanwezige beschermde soorten of gebieden, volgt doorgaans het advies voor het uitvoeren van een nader onderzoek en/of toetsing. Op basis daarvan kan een vergunning en/of ontheffing bij het bevoegd gezag aangevraagd worden. Als in het plangebied geen beschermde soorten of functies (onder andere verblijfplaatsen) aanwezig zijn, en het plangebied geen functie heeft voor deze soorten is het aanvragen van een ontheffing en het nemen van soortgerichte maatregelen niet noodzakelijk. Bij het voorkomen van alle (algemene én strikt beschermde) soorten geldt in alle gevallen de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb).

WSP Nederland B.V. is door Kiwa gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van WSP Nederland B.V. zijn VCA gecertificeerd. Daarnaast is WSP lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

WSP is actief lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Dit betekent dat medewerkers van WSP Nederland B.V. zich conformeren aan gedragscodes uitgevaardigd door het NGB. Rapporten voldoen aan de richtlijnen en standaarden die zijn opgesteld door het NGB.

WSP Nederland B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van deze QuickScan. Dit rapport is opgesteld op verzoek van Waterschap Brabantse Delta en is hierdoor het eigendom van het waterschap.

2 WETTELIJK KADER

De Wet natuurbescherming (Wnb) voorziet in de bescherming van Europese Natura 2000-gebieden, nationale natuurgebieden (NatuurNetwerk Nederland; het NNN), planten- en diersoorten (bijlage 1). De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11), waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

In geval van overtreding van verboden zoals het opzettelijk doden van beschermde individuen, vernielen jaarrond beschermde nesten, eieren of andere beschermde leefgebieden bestaat er voor het bevoegd gezag een beginselplicht tot handhaving. Dat kan leiden tot bestuursrechtelijke maatregelen in de vorm van een last onder bestuursdwang, een last onder dwangsom of een BSBm (Bestuurlijke strafbeschikking milieu). Overtreding van deze verboden is bovendien een economisch delict en kan leiden tot strafrechtelijke vervolging.

Soortenbescherming

In de Wnb onderdeel soortenbescherming zijn, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten (tabel 2.1).

Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Binnen de categorie andere beschermde soorten (ook wel nationaal beschermde soorten) hebben provincies de bevoegdheid om eigen beleid te voeren.

Tabel 2.1: Op hoofdlijn verboden per beschermingsregime

Soorten	Artikel Wnb	Verboden
Vogelrichtlijn	3.1	Lid 1. Opzettelijk doden/vangen Lid 2. Opzettelijk vernielen, wegnemen of beschadigen van nesten/eieren Lid 3. Eieren rapen/onder zich hebben Lid 4 & 5. Opzettelijk verstoren (indien van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding)
Habitatrichtlijn soorten uit bijlage I en II van de Bern conventie en bijlage I van de Bonn conventie	3.5	Lid 1. Opzettelijk doden/vangen Lid 2. Opzettelijk verstoren Lid 3. Eieren te rapen of vernielen Lid 4. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen Lid 5. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten
Andere beschermde soorten	3.10	Lid 1 a. Opzettelijk doden/vangen van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden (vernoemd in bijlage van de wet onderdeel A)
		Lid 1 b. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van soorten (als bedoeld in bijlage van de wet onderdeel A)
		Lid 1 c. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten (als bedoeld in bijlage van de wet onderdeel B)

Gebiedsbescherming

Het onderdeel gebiedsbescherming van de Wnb voorziet in de bescherming van natuurgebieden van Europees belang welke behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen.

Naast de wettelijke bescherming van de Natura 2000-gebieden heeft Nederland de bescherming van andere gebieden vastgelegd. Onder de planologische bescherming vallen onder andere weidevogelgebieden en het NatuurNetwerk Nederland (NNN). De bescherming van het NNN vindt plaats door toetsing van de bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aan het NNN-beleid.

Provincies hebben de bevoegdheid om eigen beleid te voeren met betrekking tot de NNN-gebieden binnen de provinciegrens.

3 PLANGEBIED

3.1 HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied (zie figuur 3.1) bevindt zich aan de Roosendaalseweg 23, aan de noordzijde van de kern Sint Willebrord. Aan de west-, zuid- en oostzijde van het plangebied bevindt zich bebouwing, tuinen en erfterrein. Aan de noordzijde van het plangebied bevindt zich de snelweg A58.

Het plangebied bestaat uit het totale terrein behorende bij het genoemde adres. Op de oostelijke helft van het terrein bevindt zich een woonhuis met bijbehorende bijgebouwen (aanbouw, schuren, etc.), verhardingen en infrastructuur. Figuur 3.2 geeft een impressie. Aan de noord- en zuidzijde van het woonhuis bevindt zich de voor- en achtertuin, die niet meer is onderhouden en daardoor is ontwikkeld tot een verruigde grasvegetatie. De oostzijde van het perceel bestaat uit een hoog opgaande boomstructuur met ondergroei van struwelen. Op de erfgrans bevindt zich een geul, die enigszins doet denken aan een sloot/greppel, zie ook figuur 3.3. Dit betreft de afvoer van het rioolgemaal die zich bevindt aan de zuidzijde van het plangebied. Door deze geul wordt overtollig water afgevoerd, onder de A58 door naar het buitengebied. De oevers van de geul bestaan uit steile, deels verharde wanden. Op het moment van het veldbezoek, stond er plaatselijk een kleine drassige waterlaag op de bodem. Kortom, er is geen sprake van een permanente watervoering.

Aan de noordzijde is het perceel eveneens begrensd met hoog opgaande boomstructuren. Halverwege het perceel, direct ten westen van het woonhuis, bevindt zich een dichte coniferenhaag. Ten westen van de coniferenhaag, de westelijke helft van het plangebied, bestaat uit braakliggend ruderaal terrein, zie ook figuur 3.4. Op de Earthkaart is te zien dat hier in het recente verleden werkzaamheden zijn uitgevoerd, vermoedelijk dat dit gedeelte van het terrein in gebruik was als opslagterrein.

Aan de westzijde is het plangebied eveneens begrensd door opgaande haag, bestaande uit diverse boom- en struweelvormers.

Figuur 3.1: Locatie van het plangebied (rood omkaderd). Ondergrond: GoogleEarth.

Figuur 3.2: Impressie plangebied achterzijde woonhuis, bijgebouwen en verruigde tuin.

Figuur 3.3: Impressie plangebied, de geul aan de oostzijde die als afvoer dient voor overtollig water vanuit het rioolgemaal.

Figuur 3.4: Impressie plangebied westzijde. Hier bevindt zich het braakliggende ruderaal terrein. Rechts is de coniferen haag te zien en links de opgaande structuur bestaande uit boom- en struweelvormers.

3.2 PLANONTWIKKELING

Het voornemen is om de bebouwing te slopen en om de aanwezige groene structuren te verwijderen. Mogelijk blijft de groene structuur op de westgrens van het perceel behouden.

Op het terrein vindt nieuwbouw plaats, waarbij een bedrijf en loods worden gerealiseerd. Dit wordt door een ondernemer uitgevoerd. Voor dit onderdeel vindt in de eerste plaats een bestemmingsplan wijziging plaats. Het waterschap dient de geul die ter afvoer dient van overtollig water, vrij te maken van bomen en struiken.

4 TOETSING WNB: SOORTENBESCHERMING

4.1 ONDERZOEKSOPZET

Ten behoeve van de toets soortenbescherming is een QuickScan uitgevoerd. Deze QuickScan omvat twee onderdelen, een bronnenstudie en een verkennend veldbezoek. Tijdens de QuickScan zijn de potenties van het voorkomen van beschermde soorten in kaart gebracht op basis van de bekende verspreidingsgegevens en de aanwezige biotopen. Als basis voor de bureaustudie is gebruik gemaakt van archiefgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF 2023, opgevraagd op 11-09-2023). Van de afgelopen vijf jaar (NDFF 2018-2023) zijn de beschikbare gegevens over het voorkomen van beschermde natuurwaarden in en binnen de invloedssfeer (binnen een straal van maximaal 3 kilometer van het plangebied, afhankelijk van de soortgroep) geanalyseerd.

De bevindingen van de bronnenstudie zijn in het veld gecontroleerd tijdens een verkennend veldbezoek. Op basis van de bronnenstudie en een verkennend veldbezoek is een inschatting gemaakt welke soorten voor kunnen komen in en rondom het plangebied.

Het veldbezoek is op 15 september 2023 uitgevoerd. Ten tijde van het veldbezoek waren de weersomstandigheden gunstig, namelijk licht bewolkt, zonnig, droog en windstil. Tijdens het veldbezoek is gebruik gemaakt van een zaklamp en verrekijker. Met behulp van een hoogwerker zijn potentiële toegangsruimtes voor vogels en vleermuizen in het woonhuis bekeken, zoals dakranden, randen raamkozijnen en stootvoegen. De bijgebouwen zijn ook in pandig geïnspecteerd.

4.2 PLANTEN

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat binnen de komgrens van Sint Willebrord het wilde ridderspoor voorkomt. Deze waarneming heeft zeer waarschijnlijk betrekking op een verwilderde groeilocatie, afkomstig van een zaadmengsel. Deze soort is kenmerkend van kruidenrijke akkerranden op kalkgronden.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde vaatplanten waargenomen. Geschikt biotoop voor het wilde ridderspoor ontbreekt binnen het plangebied, door het ontbreken van goed ontwikkelde kruidenrijke vegetaties. De bloeiperiode van deze soort is in de zomer, bloeiende planten kunnen nog worden waargenomen tot in september. In die zin is het veldbezoek nog op de rand van de bloeiperiode van deze soort uitgevoerd, de periode waarin deze soort het beste visueel zichtbaar is.

Op en rondom de aanwezige bebouwing is specifiek gelet op beschermde muurflora, deze is niet aangetroffen. Muurflora of bijzondere varens kunnen zich ook vestigen op (verharde) oevers van watergangen. Op en langs de oevers van de geul aan de oostzijde van het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

Gedurende het veldbezoek zijn enkel algemene plantensoorten aangetroffen. De opgaande boomstructuren bestaan uit soorten als Amerikaanse vogelkers, sering, zwarte els, braam, wilde lijsterbes, hazelaar, druif, conifeer spec., klimop, tamme kastanje en taxus.

Op het braakliggend terrein en de verruigde tuin komen soorten voor als bezemkruid, speerdistel, akkerdistel, Canadese fijnstraal, jakobskruid en vijfvingerkruid.

Geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten planten ontbreken. Overtreding van verbodsbepalingen is niet aan de orde. Daardoor is voor beschermde vaatplanten geen ontheffing of vervolgonderzoek nodig.

Invasieve exoten

In het plangebied komt de Amerikaanse vogelkers voor. Dit betreft een zogenaamde invasieve exoot, deze hebben een negatieve impact op inheemse natuur en kunnen ook voor maatschappelijke problemen zorgen. Verdere verspreiding van deze soorten dient daarom voorkomen te worden. Gekapte bomen worden (waarschijnlijk) afgevoerd naar een afvalverwerkingsbedrijf. In het geval van grondtransport dient rekening gehouden te worden met het feit dat zaailingen van de vogelkers worden mee getransporteerd, en elders tot bloei kunnen komen, om zich daar verder te verspreiden. Het is dus vooral zaak om hiermee rekening te houden, in het geval dit aan de orde is.

4.3 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

De verspreidingsgegevens van grondgebonden zoogdieren (NDFF 2018-2023) geven aan dat in de omgeving van het plangebied (tot 3 kilometer) diverse grondgebonden zoogdierensoorten voorkomen.

Voor een deel betreft dit soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt voor het overtreden van verbodsartikelen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen. Het gaat hierbij om soorten als konijn, ree en rosse woelmuis. Daarnaast is melding gemaakt van het voorkomen van soorten die niet zijn vrijgesteld:

- Boommarter
 - Eén melding van een verkeersslachtoffer langs de A58 ten oosten van het plangebied
 - Eén waarneming van een levend individu in het Pagnevaartbos ten noordwesten van het plangebied.
- Bunzing
 - Diverse meldingen van verkeersslachtoffers, met name langs de A58, ook in de directe omgeving (enkele honderden meters) van het plangebied.
- Eekhoorn
 - Diverse meldingen uit het Pagnevaartbos
 - Meerdere meldingen uit tuinen (tuintellingen) in woonwijken aan de westzijde van Sint Willebrord.

Gedurende het veldbezoek zijn in de aanwezige bijgebouwen geen sporen waargenomen van verblijvende marterachtigen. Specifiek is gelet op uitwerpselen en prooiresten. Deze sporen zijn ook niet waargenomen in en rondom de aanwezige opgaande boomstructuren. De zolderruimte van het woonhuis is ontoegankelijk voor marters.

Geschikt leefgebied voor marters is niet aanwezig in het plangebied. De foto's van het plangebied bijgevoegd in hoofdstuk 2 geven voor marters een rooskleurige beeld dan dat de werkelijkheid is. De grasvegetatie is nog redelijk open en transparant en het braakliggende terrein is recent bewerkt. Een duidelijk netwerk van muizenholen (potentiële verblijfplaatsen) is niet vastgesteld. De toenemende verruiging zorgt er wel voor dat zich op langere termijn (enkele jaren) kleinschalig geschikt leefgebied kan ontwikkelen voor deze soorten. Al ligt het plangebied wel geïsoleerd tussen bebouwing en drukke infrastructuur. Vervolgonderzoek voor marters is niet nodig, het advies is wel om de verruigde tuin met regelmaat kort te houden, zodat op termijn geen geschikt leefgebied ontstaat voor deze soorten.

In de dichte coniferenhaag zijn tijdens het veldbezoek minimaal 3-4 nesten waargenomen van de eekhoorn. Het veldbezoek is uitgevoerd in de periode dat de bomen nog in blad stonden. Dit betekent dat

in de overige hogere bomen zich mogelijk ook nesten kunnen bevinden van de eekhoorn. De eekhoorn is geen vrijstelde soort. Het verwijderen van de coniferen haag en overige bomen en struiken geldt dat dit leidt tot overtreding van verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. Hiertoe is voor deze soort of een ontheffing nodig of kan gewerkt worden middels een goedgekeurde gedragscode (bijvoorbeeld die van de Unie van Waterschappen). Voor dit laatste geldt dat de gunstige staat van instandhouding behouden moet blijven en dat een geldige gedragscode van toepassing verklaard kan worden op het werk. Mogelijkheden om de gunstige staat van instandhouding zijn te borgen door rekening te houden met de meest kwetsbare periode van de eekhoorn en door met de landschapsarchitect die op dit project is ingezet afstemming te hebben over de aankleding van groen waar de eekhoorn baat bij heeft.

Op het gedeelte van het braakliggend terrein zijn keutels van een haas waargenomen. Verder kunnen andere algemene soorten voorkomen als egel en rosse woelmuis. Voor deze vrijgestelde soorten geldt de algehele zorgplicht. Bij het aantreffen van individuen, dienen deze de gelegenheid te krijgen te kunnen vluchten.

4.4 VLEERMUIZEN

De verspreidingsgegevens van vleermuizen (NDFF 2018-2023) geven aan dat in de regio van het plangebied verschillende vleermuissoorten voorkomen. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd conform de Wnb.

Verreweg de meeste waarnemingen hebben betrekking op de gewone dwergvleermuis, daarnaast zijn ook enkele meldingen bekend van laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Nagenoeg alle meldingen zijn afkomstig vanuit een klein stukje woonwijk in het centrum van Sint Willebrord. Zeer waarschijnlijk zijn deze meldingen afkomstig van een vleermuisonderzoek dat is uitgevoerd door ecologisch adviesbureau.

Gezien het voorkomen van diverse bebouwing in de omgeving is het voorkomen van de genoemde soorten zeer waarschijnlijk veel verspreider dan dat ene onderzochte stukje. Daarnaast zijn gegevens bekend van vleermuizen uit bijvoorbeeld het Pagnevaartbos. Tussen dit bos en het plangebied in, bevinden zich meerdere bospercelen en bosschages. Het voorkomen van boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis in de omgeving van het plangebied is op basis van een kaartstudie aannemelijk. Kortom, de getoonde data uit de NDFF geeft waarschijnlijk een niet volledig compleet beeld van het voorkomen van vleermuizen in de omgeving.

Met behulp van een hoogwerker en een zaklamp zijn diverse potentiële toegangsmogelijkheden in het woonhuis nader bestudeerd, figuur 4.1 geeft een impressie. Een deel van de open stootvoegen bleek verstopt met vuil en ontoegankelijk te zijn. Langs de raamkozijnen waren nauwelijks zichtbare spleten aanwezig, op een plek waar dit wel was, was daarachter isolatiemateriaal zichtbaar. Desalniettemin was de achtergelegen spouw niet volledig ontoegankelijk. Nabij de voordeur van het pand bevond zich een toegangsruimte in de vorm van een scheur/spleet, en plaatselijk waren stootvoegen minder verstopt en nog net wel toegankelijk. Ook onder de daklijst/ rand pannendak aan de kopse kant werden in beperkte mate toegangsmogelijkheden waargenomen tot de achterliggende ruimte in het dakbeschot en spouw. Al met al lijkt het woonhuis matig geschikt te zijn voor vleermuizen en op het eerste gezicht vooral voor individuele verblijfplaatsen van mannetjes van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. De aanwezigheid van kraamkolonies en grotere winterverblijfplaatsen lijkt minder aannemelijk, maar is op voorhand niet volledig uit te sluiten.

De bijgebouwen zijn in pandig geïnspecteerd. Geschikte ruimtes voor vleermuizen om er te verblijven ontbreken volledig. Een klein schuurtje in de achtertuin was dermate beschadigd in het dak, dat hierin volledige gaten zijn ontstaan. Dit schuurtje is vanzelfsprekend wel toegankelijk voor vleermuizen, maar er is door tochtvorming in combinatie met binnenin kleine tussenruimtes om te verschuilen alsnog ongeschikt om er te verblijven, door het ontbreken van enig stabiel microklimaat.

In de aanwezige bomen op het terrein zijn geen holten, spleten, scheuren, los hangende bast of soortgelijke elementen waargenomen waar boombewonende vleermuizen kunnen verblijven. De bomen zijn zowel vanaf het maaiveld bekeken en voor zover mogelijk ook van hoger af met de hoogwerker. Dit geldt met name voor de hogere bomen die vanaf enige afstand vanuit de hoogwerker met een verrekijker konden worden afgezocht. De boomstructuren kunnen voor vleermuizen wel dienst doen als onderdeel van het foerageergebied en vliegroute. Omdat de groene structuur deels gehandhaafd blijft of wordt teruggebracht, gaat er geen essentiële functie verloren op dit gebied.

Figuur 4.1: Links, toegankelijke spouwen en opening bij voordeur. Midden, Verstopte stootvoeg. Rechts, gat nabij raamkozijn met daarachter isolatiemateriaal.

4.5 VOGELS

Jaarrond beschermde nesten

In de omgeving van het plangebied (tot 3 kilometer) zijn de volgende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest waargenomen:

Grote gele kwikstaart, ooievaar, wespendif, buizerd, havik, sperwer, gierzwaluw en huismus (NDDF 2018-2023). Voor soorten als grote gele kwikstaart, ooievaar en wespendif geldt dat de waarnemingen enkel betrekking hebben op niet-broedvogels (doortrekkers en wintergasten). Een groot deel van de waarnemingen van roofvogels hebben betrekking op het buitengebied rondom Sint Willebrord en het Pagnevaartbos. Waarnemingen van soorten als huismus en gierzwaluw bevinden zich logischerwijs wat meer in het bebouwde gebied van Sint Willebrord.

Tijdens inspectie van het pannendak met de hoogwerker bleek tijdens het lichten van enkele pannen, dat zich daaronder vogelnesten bevonden. Steekproefgewijs zijn minimaal drie nesten gevonden, waarvan twee intact en één als een restant (figuur 4.2). Deze nesten zijn zeer waarschijnlijk (vrijwel zeker) van de huismus. Nesten van de spreeuw zijn niet uitgesloten. Gedurende het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen, gedurende een aanwezigheid van 1,5-2 uur. Hoewel huismussen vaak jaarrond aanwezig zijn, is het mogelijk dat sommige nestlocaties na het broedseizoen worden verlaten, zeker als deze zich aan de randen van de kern van het leefgebied bevinden. Het kan vanzelfsprekend ook een toevalligheid zijn dat de vogels op dat moment even afwezig waren. Résumerend, kan het plangebied functioneren als een broedgebied voor enkele individuen voor de huismus, waarbij de tuin wordt benut als foerageergebied. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van de huismus in het plangebied is daarom nodig om te kunnen beoordelen in hoeverre sprake kan zijn van overtreding van verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming bij sloop van het woonhuis.

Figuur 4.2: Aangetroffen nest van zeer waarschijnlijk de huismus (spreeuw niet uitgesloten).

Voor de gierzwaluw vormt het plangebied geen geschikt broedgebied. Tijdens het veldbezoek is deze soort niet waargenomen, maar dit is te wijten aan het feit dat gierzwaluwen op dat moment al waren vertrokken richting de overwinteringsgebieden. Het plangebied is te besloten door de aanwezige boomstructuren aan drie zijden van de woning. Hierdoor is er geen sprake van aanwezigheid van een ruime aanvliegroute. Aan de zuidzijde grenst een dakterras en een bijgebouw, waardoor er daar sprake is van beperkte hoogte vanuit de dakrand uit te vliegen. De dakrand is aan de kopse kanten deels toegankelijk, maar dit geldt niet voor het hoogste punt, de daknok. Deze is aan de onderzijde ontoegankelijk door het aldaar aanwezige cement (vastzetten daknok) en strips die zijn geplaatst aan weerszijde van de hoogste pannen. Gierzwaluwen benutten juist de hoger gelegen delen, zodat ze een ruime aan- en uitvliegroute hebben. Het voorkomen van gierzwaluw in het plangebied als broedvogel is uitgesloten. Vanzelfsprekend is het wel mogelijk dat overvliegende en foeragerende individuen kunnen worden waargenomen boven het plangebied. Het plangebied heeft voor de gierzwaluw geen essentiële functie als foerageergebied.

Figuur 4.3: Impressie daknok. Door het cement om de nok vast te leggen, is de nokzijde ontoegankelijk voor vogels om onder het dak te komen. Dit is natuurlijk wel mogelijk elders langs de dakranden. Aan weerszijde van de hoogste pannen zijn strips bevestigd, waardoor deze ook aan de zijkanten niet toegankelijk zijn.

In de aanwezige schuren en bijgebouwen zijn geen sporen of potentiële verblijfplaatsen gevonden huismus, steenuil, kerkuil of andere gebouwbewonende soorten. De schuren zijn ongeschikt om te broeden voor vogels met een jaarrond beschermd nest.

In de aanwezige boomstructuren zijn geen nesten gevonden van vogels met een jaarrond beschermd nest, dit bijvoorbeeld van soorten als sperwer en havik.

Overtreding van verbodsbepalingen is niet aan de orde voor de meeste soorten. Daardoor is voor vogels met jaarrond beschermde nesten geen ontheffing of vervolgonderzoek nodig. Uitgezonderd de huismus, voor deze soort is aanvullend onderzoek nodig in het broedseizoen om de functionaliteit van het plangebied in kaart te brengen.

Algemene broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en rondom het plangebied meerdere algemene vogelsoorten waargenomen, zoals houtduif en koolmees. De boomstructuren vormen geschikt broedgebied voor soorten als winterkoning, roodborst en houtduif. Soorten als koolmees kunnen wellicht in het woonhuis ergens een nisje vinden om te broeden.

In de schuren zijn geen nesten gevonden van algemene soorten. De schuur met beschadigde dak vormt een typische plek voor een soort als winterkoning. Wellicht dat de beschadiging pas recent is opgetreden. Op termijn kan dit schuurtje wellicht gevonden worden door deze soort.

Nesten van deze soorten zijn alleen beschermd tijdens het gebruik ervan. Over het algemeen wordt de periode 15 maart tot en met 15 juli aangeduid als de periode waarin de meeste soorten tot broeden komen. Maar ook buiten deze periode geldt de bescherming als een nest in gebruik is. In het geval de werkzaamheden starten in de genoemde periode, is het nodig om door een ecooloog een broedvogelcontrole uit te laten voeren. In het geval van aanwezigheid van een in gebruik zijn nest, dienen werkzaamheden binnen de invloedssfeer uitgesteld te worden tot het moment het nest vrijwillig is verlaten door de vogels.

4.6 VISSSEN

Vanwege het ontbreken van permanente oppervlaktewateren, is het voorkomen van vissen uitgesloten. Deze soortgroep is verder niet nader onderzocht.

4.7 AMFIBIEËN

Uit de data van de NDFF is binnen de geselecteerde range geen data beschikbaar van het voorkomen van amfibieën. Het spreekt voor zich dat de NDFF geen representatief beeld geeft van het voorkomen van soorten uit deze soortgroep in de omgeving van het plangebied. Algemene soorten als gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander komen zeker voor in dit deel van Noord-Brabant en op basis van een kaartstudie (Google Earth) ziet de omgeving er voor deze soorten ook zeer geschikt uit, los van de drukke infrastructuur en bebouwing. Sint Willebrord bevindt zich in de provincie op de overgang van de hogere zandgronden naar de lager gelegen veen- en kleigebieden. Het voorkomen van zeldzamere soorten (via verspreidingskaarten Ravon.nl > vinpootsalamander, alpenwatersalamander, kamsalamander, poelkikker, rugstreeppad, etc.), al dan niet in natuurgebieden, is niet ondenkbaar.

Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater, is de aanwezigheid van geschikt voortplantingswater voor amfibieën uitgesloten. Weliswaar bevindt zich aan de oostzijde de geul, maar bij piekfrequenties in waterafvoer, wordt alles wat daarin leeft weggespoeld. Deze geul vormt geen geschikt voortplantingswater, ook niet voor algemene soorten.

Geschikt landhabitat is in het plangebied aanwezig voor algemene soorten. Onder de boomstructuren bevindt zich gevallen takmateriaal, maar geen liggende boomstammen. Het gras in de tuinen is aan het verruigen, maar nog niet dermate dat er dikke pollen of strooisel aanwezig is. Al met al voldoende voor soorten als gewone pad, maar te summier voor soorten als kamsalamander. Aandachtspunt is vanzelfsprekend dat als de verruiging toeneemt en de meer liggend dood houdt op de bodem terecht komt, dat de geschiktheid voor deze soorten als landhabitat toe neemt.

Het braakliggende stukje daarentegen bevat al bijna geen open zand meer, en wordt daardoor juist minder geschikt voor rugstreeppad. Vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingswater voor zeldzamere soorten in de directe omgeving, in combinatie met de geïsoleerde ligging van het plangebied tussen verharding en drukke infrastructuur, is het voorkomen van zeldzame soorten uitgesloten. Vervolgonderzoek of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

Voor de algemene soorten als gewone pad, geldt een vrijstelling binnen de provincie ten aanzien van ruimtelijke ingrepen. Indien individuen worden aangetroffen geldt de zorgplicht. Dit betekent in dit geval dat de dieren de gelegenheid krijgen om te kunnen vluchten, of dat zij verplaatst worden tot buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

4.8 REPTIELEN

Uit de data van de NDFF is binnen de geselecteerde range geen data beschikbaar van het voorkomen van reptielen. Het spreekt voor zich dat de NDFF geen representatief beeld geeft van het voorkomen van soorten uit deze soortgroep in de omgeving van het plangebied. Sint Willebrord bevindt zich in de provincie op de overgang van de hogere zandgronden naar de lager gelegen veen- en kleigebieden. Het voorkomen van soorten als levendbarende hagedis en hazelworm in de ruimere omgeving is niet ondenkbaar (raadpleging verspreidingskaarten Ravon.nl en kaartstudie Google Earth).

Voor reptielen geldt hetzelfde als voor het landhabitat voor zeldzamere soorten amfibieën. De verruigde tuin in combinatie met het braakliggende terrein geeft wat structuurvariatie in de vegetatie. Echte schuilmogelijkheden zijn (nog) te summier aanwezig. Dit in combinatie met de geïsoleerde ligging, maakt dat het uitgesloten is dat het plangebied geschikt leefgebied vormt voor reptielen. De laagblijvende vegetatie is uitvoerig doorlopen onder gunstige omstandigheden, einde ochtend met zonnige omstandigheden. Reptielen zijn dan actief, maar wel afhankelijk van zonnige plekken om op te warme en daardoor goed vindbaar bij aanwezigheid. Onder deze gunstige omstandigheden zijn geen reptielen waargenomen. Medio september valt nog ruim in de actieve periode van reptielen.

Overtreding van verbodsbepalingen is niet aan de orde. Daardoor is voor beschermde reptielen geen ontheffing of vervolgonderzoek nodig.

4.9 ONGEWERVELDEN

In de data van de NDFF zijn ten aanzien van deze soortgroep alleen meldingen bekend van de grote vos (dagvlinder). Het betreft een waarneming uit het Pagnevaartbos.

De grote vos is een soort die sterk toeneemt in verspreiding, en het is daarom aannemelijk dat deze soort meer voorkomt dan dat de data uit de NDFF doet vermoeden. Het is niet ondenkbaar dat de grote vos het plangebied incidenteel kan aandoen tijdens het passeren ervan.

Binnen het plangebied ontbreekt het aangeschikte voortplantingsplaatsen, als in mantel-zoom tussen de boomstructuren en het grasland. In deze zone bevinden zich de waardplanten voor de rupsen. Nectarplanten zijn eveneens beperkt aanwezig. De grote vos is een soort die kan overwinteren in schuren, zolders en andere inpandige ruimtes. In de aanwezige schuren, bijgebouwen en het woonhuis ontbreken geschikte overwinteringsplekken voor de grote vos die toegankelijk zijn.

Doordat het woonhuis ook maar beperkt in gebruik is (tijdelijke bewoning), is de kans ook klein dat een vlinder naar binnen vliegt via een open zolderaam, waardoor het woonhuis als incidentele overwinterplek kan dienen.

In de aanwezige bomen ontbreken holten, die de grote vos kan benutten als overwinteringsplek.

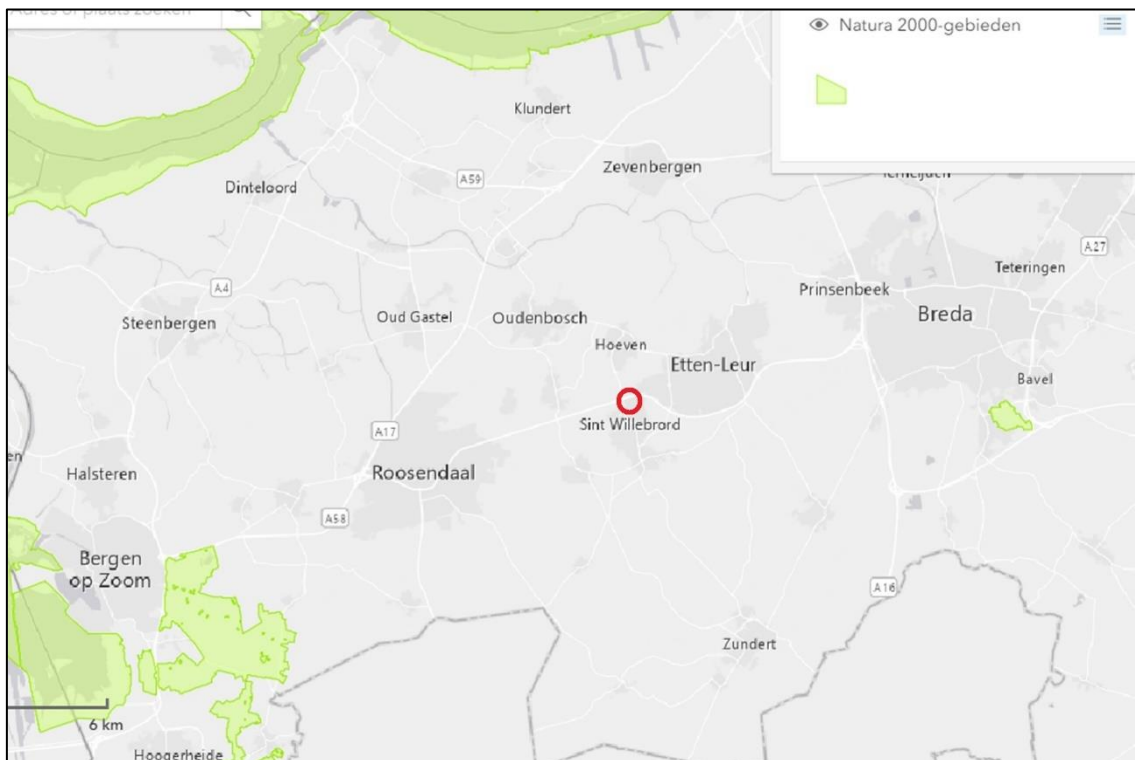
Op basis van het aanwezige habitat is ook het voorkomen van andere beschermde soorten ongewervelden in het plangebied uitgesloten. Overtreding van verbodsbepalingen is niet aan de orde. Daardoor is voor beschermde ongewervelden geen ontheffing of vervolgonderzoek nodig.

5 GEBIEDSBESCHERMING

De toetsing natuurgebieden bestaat uit een bureaustudie. Als basis voor de bureaustudie is gebruik gemaakt van interactieve kaarten van provincie Noord-Brabant (Natura 2000, NNN). En is de afstand bepaald van het plangebied met in de omgeving aanwezig Natura 2000 gebieden en NNN-gebieden.

5.1 TOETSING WNB: GEBIEDSBESCHERMING (NATURA2000)

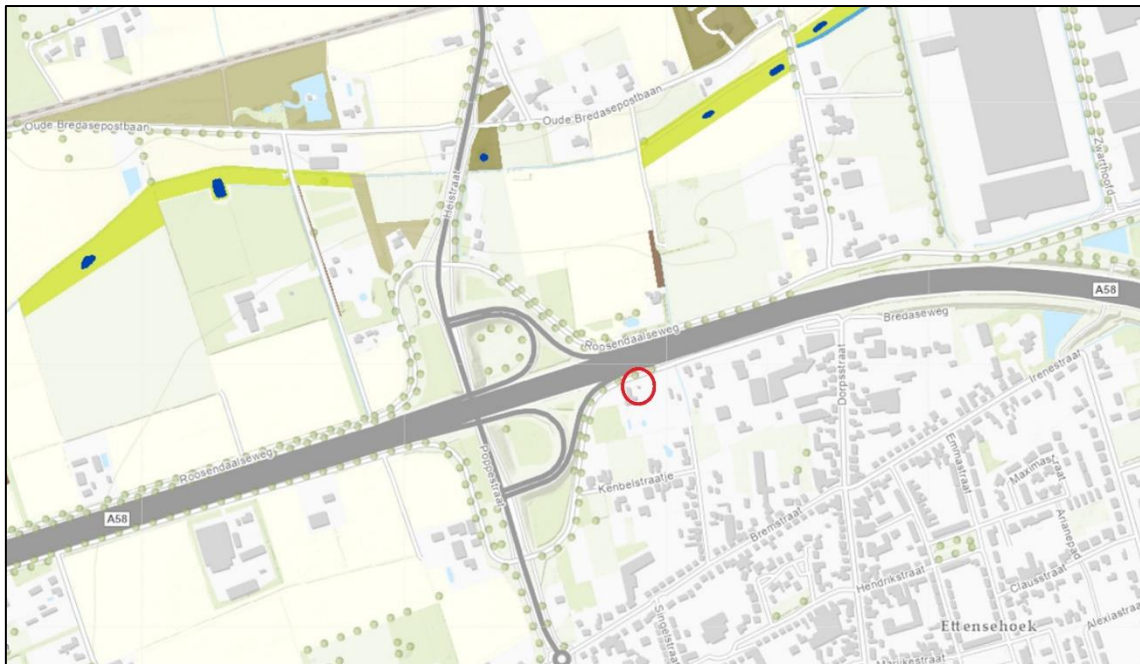
Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebieden. Figuur 5.1 geeft een impressie van de ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden. Alle Natura 2000-gebieden bevinden zich op meer dan 12 kilometer afstand ten opzichte van het plangebied. Gezien de locatie van het plangebied en de afstand tot de Natura 2000-gebied, zijn negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen uitgesloten. Een vergunning in het kader van de Wnb ten aanzien van gebiedsbescherming is niet nodig.

Figuur 5.1: Het plangebied (globale ligging rood omcirkeld) ten opzichte van Natura2000-gebieden.

5.2 TOETSING PROVINCIAAL NATUURBELEID: NATUURNETWERK NEDERLAND

Het plangebied bevindt zich buiten het Nationaal NatuurNetwerk. Op 150 meter afstand van het plangebied, aan de overzijde van de A58, bevindt zich een gebied behorend bij het NNN. Gezien de locatie van het plangebied en de afstand tot NNN-gebieden (figuur 5.2) zijn negatieve gevolgen op NNN-gebieden uitgesloten. Een vergunning ten aanzien van de NNN-gebieden is niet nodig.

Figuur 5.2: Het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van de beheertypen van het NatuurNetwerk Nederland (gekleurde vlakken).

6 CONCLUSIE

Ten aanzien van een aantal soorten en soortgroepen is extra aandacht vereist. Hieronder zijn de conclusies beschreven per soortgroep.

Soortenbescherming

In deze QuickScan is het volgende geconcludeerd:

Grondgebonden zoogdieren

- Het plangebied vormt het leefgebied van de eekhoorn. Voor de eekhoorn is nodig om te werken middels een goedgekeurde gedragscode, bijvoorbeeld die van de Unie van Waterschappen.
- Indien geen gedragscode van toepassing verklaard kan worden op het werk of dat de gedragscode niet voldoende toereikend is om de gunstige staat van instandhouding van de eekhoorn te borgen, is het nodig een ontheffing aan te vragen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten in het woonhuis is op voorhand niet uit te sluiten. Aanvullend onderzoek is nodig om het voorkomen van verblijfplaatsen in beeld te brengen. In het geval van aanwezigheid van verblijfplaatsen, is een ontheffing nodig in het kader van de Wet natuurbescherming.
- De schuren en bijgebouwen zijn ongeschikt voor vleermuizen om er te verblijven en hebben voor deze soorten geen functie.
- In de boomstructuren ontbreken geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Deze kunnen wel dienst doen als onderdeel van het foerageergebied en vliegroute. Omdat de groene structuur deels gehandhaafd blijft of wordt teruggebracht, gaat er geen essentiële functie verloren op dit gebied.

Broedvogels

- Het woonhuis vormt mogelijk het broedgebied van de huismus. Het voorkomen van deze soort dient nader onderzocht te worden. In het geval van aanwezigheid, is een ontheffing nodig in het kader van de Wetnatuurbescherming.
- Jaarrond beschermde nesten van andere vogelsoorten ontbreken in het plangebied.
- Nesten van de overige soorten zijn alleen beschermd tijdens het gebruik ervan. Indien de werkzaamheden opstarten in de periode maart t/m juli dient door een ecooloog een broedvogelcheck te worden uitgevoerd.

Overige soortgroepen

- Het plangebied heeft voor deze soortgroepen geen betekenis.
- Overtreding van verbodsbepalingen is niet aan de orde. Daardoor is voor deze soortgroepen geen ontheffing of vervolgonderzoek nodig.

Algemene soorten met een vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen

- Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving, geldt de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

- In dit geval volstaat het om individuen bij het aantreffen de gelegenheid te geven te kunnen vluchten. Zich traag voortbewegende soorten kunnen eventueel worden verplaatst tot buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Gebiedsbescherming

- Het plangebied bevindt zich niet binnen een Natura2000-gebied. Negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied zijn uitgesloten door de kleinschalige ingreep en afstand tot Natura2000-gebieden.
- Het plangebied ligt buiten het NNN, een nadere NNN-toets en overleg met de Provincie Noord-Brabant is niet nodig.

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert over het algemeen de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens mogen in het geval van soorten die onder artikel 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming vallen, (beschermingsregime Vogel- en Habitatrichtlijn), mogen de veldgegevens maximaal 3 jaar oud zijn ten opzichte van de datering van de aanvraag. Voor soorten die vallen onder artikel 3.10 (beschermingsregime andere soorten) geldt een periode van maximaal 5 jaar, tenzij het plangebied in de tussentijd wezenlijk veranderd is. In het laatste geval dienen de veldgegevens ná die verandering(en) te zijn verzameld. Er kunnen zich situaties voordoen dat gegevens ouder zijn dan respectievelijk 5 jaar. Er dient in dat geval aan te worden gegeven waarom de gegevens toch actueel genoeg zijn.”*

LITERATUUR

NDFF, 2023. Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF, NDFF – ndff-ecogrid.nl

Internetbronnen:

www.pdokviewer.pdok.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

www.googleearth.nl

Webkaart (provincie-brabant.nl)

www.ravon.nl

OVERZICHT BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Bijlage Wetgeving en beleid

BIJLAGE 1

WETGEVING EN BELEID

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt sinds 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hieraan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale

natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor Rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is erop gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (artikel 3.1; zie bijlage 1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

- lid 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU (zie bijlage 1) op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5; zie bijlage 1). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 3: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 4: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (art. 3.10; zie bijlage 2). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
- lid 1d: Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken.

Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

NatuurNetwerk Nederland

Het NatuurNetwerk Nederland (NNN; voormalige ecologische hoofdstructuur, EHS) is een netwerk van beschermde natuurgebieden, dat in de basis gevormd wordt door de al bestaande natuur, zoals duinen, heiden, bossen, meren en landgoederen. Aanvullend hierop worden nieuwe natuurgebieden ontwikkeld, bijvoorbeeld op gronden die eerst voor landbouw gebruikt werden. Ecologische natuurverbindingen verbinden deze gebieden met elkaar.

In het NNN liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 nationale parken;
- gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- Alle Natura 2000-gebieden.

Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen. Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling (spelregels EHS) van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in deze gebieden het 'nee, tenzij'-regime. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien de voorgenomen planontwikkeling met bijbehorende ingreep/ingrepen niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden, tenzij het onderstaande van toepassing is.

Saldobenadering

In die gevallen waarbij het instrument saldobenadering van toepassing is hoeft het 'nee, tenzij'-afwegingskader niet doorlopen te worden en is ook geen sprake van compensatie, zoals bij ingrepen onder het 'nee, tenzij'-regime.

Harde eis hierbij is wel dat aan alle voorwaarden voor het toepassen van de saldobenadering wordt voldaan. Alleen dan is immers per saldo winst voor het NNN gegarandeerd. Is dit niet het geval dan geldt onverkort het 'nee, tenzij'-regime.

Beoordeling van effecten van een ingreep op het NNN

Voor de beoordeling van de effecten van een ingreep en bij het nader invullen van de begrippen: 'geen nettoverlies', 'behoud van ambitie', 'versterking van het NNN' en 'kwaliteitsslag' zijn de volgende aandachtspunten ten aanzien van natuurkwaliteit belangrijk:

- zowel de actuele natuurwaarden als het vastgelegde natuurdoel zijn relevant;
- natuurwaarden worden primair afgemeten aan doelsoorten en natuurlijkheid (de kwaliteitscriteria van natuurdoeltypen);
- behoud en ontwikkeling van natuurwaarden zijn afhankelijk van het voldoen aan een reeks van randvoorwaarden (met name bodemgesteldheid, waterkwaliteit, processen in de omgeving, minimumoppervlakte en beheer).
- significant negatieve effecten betreffen zowel natuur- als hun randvoorwaarden;
- lokale ingrepen kunnen (negatieve) effecten hebben op drie schaalniveaus: lokaal, regionaal (kerngebied van het NNN) en landelijk (hele NNN). De vervangbaarheid van natuur hangt af van meerdere ecologische aspecten alsmede relevante nationale beleidsambities.